

**Forundersøgelse af 50.000 m<sup>2</sup> stort areal forud for udstykning og byggemodning på Sorø kommunes lokalplanområde SK 14, matrikel 14a Pedersborg by, Pedersborg d. 12. – 21. december 2007.**

*Af Klaus Sidenius Hvid*



*SVM01160-1, Søbjerggård. Del af undersøgelsesområdet set fra nord (Foto: SVM)*

**Indhold**

|   |    |
|---|----|
| Resumé.....   | 2  |
| Årsag og evt. sagshistorie .....                                    | 2  |
| Deltager(e) .....   | 2  |
| Lokalisering og topografi.....                                      | 2  |
| Indmåling .....   | 3  |
| Iagttagelsesforhold.....  | 3  |
| Metode og beskrivelse .....   | 3  |
| Fundtyper og datering .....   | 4  |
| GIS og data.....  | 4  |
| Vurdering og evt. fremtidige tiltag .....                           | 6  |
| Anlægsliste.....  | 7  |
| Fundliste.....  | 12 |
| Fotoliste.....  | 12 |
| Tegningsliste .....   | 13 |
| Bilag 1: Oversigtskort over sagsareal SVM01160-1                    |    |
| Bilag 2: Oversigt over Interesseområde 1-2                          |    |
| Bilag 3: Feltfotos  |    |
| Bilag 4: Genstandsfotos   |    |
| Bilag 5: Rentegningsoversigt med gitter samt 16 tegningsbilag 1:200 |    |

**Resumé**

Ved forundersøgelse af byggemodningsareal ved Søbjerggård i Sorø blev der påvist anlægsspor fra randområdet af en større forhistorisk bebyggelse, der formentlig skal dateres til sen jernalder/vikingetid. Efter forundersøgelsen blev der udpeget to arkæologiske interesseområder, som skal undersøges, således at omfanget, arten og dateringen af de erkendte anlægsspor kan blive endeligt afklaret.

**Årsag og evt. sagshistorie**

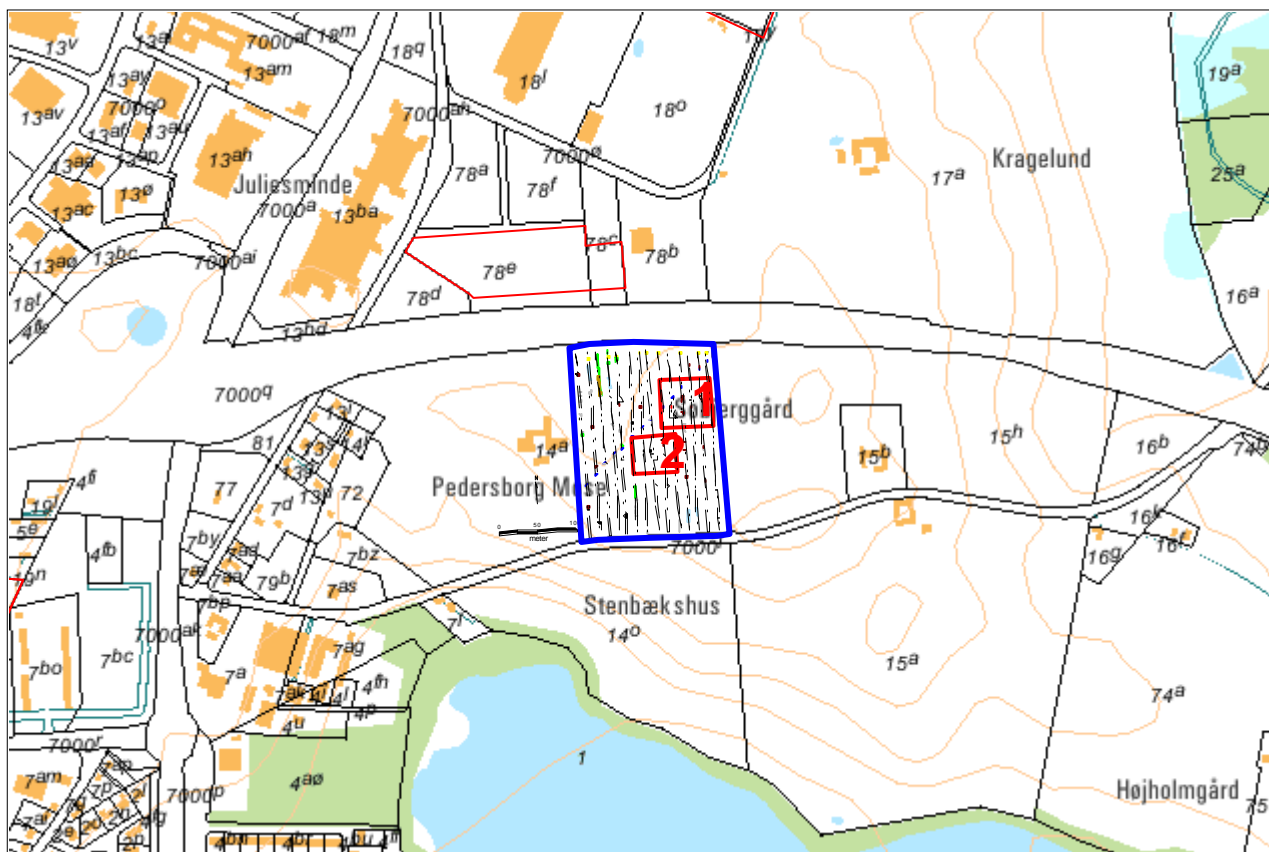
§25 anmodning fra bygherre resulterede i en arkæologisk forundersøgelse af sagsarealet, da der i I umiddelbar nærhed heraf er registreret fund fra både sten- bronze- og jernalder. Budget for forundersøgelsen godkendtes af KUAS i november 2007 og forundersøgelsen fandt sted i december 2007. Yderligere sagsoplysninger er registreret i Musfront på Sydvestsjælland Museum.

**Deltager(e)**

Forundersøgelsen blev foretaget af stud.mag. Maria Løvgreen Berg og Klaus S. Hvid (udgravningsleder). Maskinkraft blev leveret af Vækst og Miljø i Slagelse og opmåling med GPS blev foretaget af landmåler Bo Jensen.

**Lokalisering og topografi**

Området ligger umiddelbart øst for Søbjerggård mellem Vestmotorvejen i nord og Fulbyvej i syd. Lokaliteten ligger ca. 1 kilometer øst for Pedersborg By ved Sorø. Sagsarealet ligger på den vestlige side af et større højdedrag, som mod nord er gennemskåret af motorvejen. Mod syd, udenfor området, falder terrænet markant ned mod Tuel Sø, jf. Kort 1 og Bilag 1.



Kort 1. SVM01160-1, Søbjerregård. Undersøgelsesområdet markeret med blå. Interesseområde 1-2 markeret med rødt. Baggrundskort: topografisk matrikelkort pr. 7/4 2008. © KMS.

### Indmåling

Alle målepunkter indmålt af bo Jensen fra firmaet Dansk Kortlægning & Specialopmåling. Punkterne blev indmålt med GPS i System34 Sjælland med en nøjagtighed indenfor 2-3 centimeter.

### Iagttagelsesforhold

Iagttagelsesforholdene under forundersøgelsen var gode med kun svag vind og skydække alle dagene. Arbejdet blev dog forkortet lidt om dagen på grund af de få timers dagslys. Undergrunden var stærkt stenfyldt men besværliggjorde kun få steder registreringen. På grund af det kuperede terræn havde vi næsten ingen problemer med vand, årstiden taget i betragtning.

### Metode og beskrivelse

I alt anlagde vi 14 nord-syd gående søgegrøfter hen over sagsarealet. Mulden i grøfterne blev afrømmet med gravemaskine påmonteret en to meter bred planérskovl. Alle anlæg blev indridset og markeret med pinde og blev herefter sammen med søgegrøfterne tegnet i 1:100 på vandfast A3 tegnefolie. Alle anlæg blev nummereret, og stolpehuller og en serie udvalgte gruber blev herefter snittet og tegnet i 1:20 samt beskrevet ud fra type, fyld og eventuel funktion. En stor del af gruberne blev ikke snittet og tegnet men blev kun beskrevet i overfladen.

Der blev ved forundersøgelsen afrømmet 6958 kvm. hvilket svarer til en dækningsgrad på 14 procent af sagsarealet. Muldtykkelsen er flere steder ganske tynd kun op mod 10 – 15 cm, og derfor kan anlæg af ringere dybde være pløjet væk.

Fladetegningerne i 1:100 blev digitaliseret og bearbejdet i GIS-programmet MapInfo af Maria Løvgreen Berg (SVM).

### Fundtyper og datering

Der blev ved forundersøgelsen registreret 102 forhistoriske anlæg i form af 18 stolpehuller, 52 kogestensgruber og 32 almindelige gruber, der formentlig er affaldsfyldte lertagningsgruber fra bopladsen.

Ved forundersøgelsen blev der i et af anlæggene (A183) fundet lerkarskår, der indtil videre daterer lokaliteten til sen jernalder, jf. foto 1. Dette er interessant, da fund fra sen jernalder/vikingetid generelt er sparsomme på Sorøegnen. I flere af anlæggene fremkom endvidere knoglefragmenter og flintafslag, men ingen af disse fund kunne bidrage til en mere præcis datering af anlægssporene.



Foto 1. SVM01160-1. Rand- og sideskår fra kogestensgruben A183. Skårene skal formentlig dateres til sen germansk jernalder/tidlig vikingetid (7-8 årh.). Foto: SVM.

|                      | Oldtid | Palæolitikum | Mesolitikum | Neolitikum | TN-MNA | MNB-SN | Bronzealder | ÆBa. | YBa | Jernalder | Æ.Jernalder | FJA | RJA | Y. Jernalder | GJA | VT |
|----------------------|--------|--------------|-------------|------------|--------|--------|-------------|------|-----|-----------|-------------|-----|-----|--------------|-----|----|
| Boplads - stolpehul  |        |              |             |            |        |        |             |      |     |           |             |     |     | 18           |     |    |
| Boplads - Grube      |        |              |             |            |        |        |             |      |     |           |             |     |     | 32           |     |    |
| Boplads - Koge-grube |        |              |             |            |        |        |             |      |     |           |             |     |     | 52           |     |    |

Oversigt over anlægstyper og datering på SVM01160-1, Søbjerggård.

### GIS og data

Landmålerpunkter målt ind med GPS med få cm. nøjagtighed. Disse blev modtaget fra landmåler i system 34 Sjælland og konverteret til KP2000 Sjælland ved hjælp af programmet MIFTrans2006.

Punkterne blev gemt under Z:\Arkæologi\Journal\01160 Søbjerggård\GIS\Kp2000Sj under navnet "SVM01160-1\_KP2000"

Fladetegningerne i 1:100 blev scannet ind og ved hjælp af Adobe Fotoshop skåret op og gemt som PNG-filer under Z:\Arkæologi\Journal\01160 Søbjerggård\GIS\Kp2000Sj".

I MapInfo blev arbejdsområdet "SVM01160-1\_Rentegning.wor" oprettet og de indscannede tegninger blev åbnet som rastertegninger i PNG-format og derefter orienteret vha. GPS punkterne. Herefter blev alle data på felttegningerne rentegnet og registreret. De anvendte tabeller: "Anlæg", "Felter", "Muld", "Undergrund" og "Sten", alle forespørgsler samt arbejdsområder blev gemt i undermappen " Kp2000Sj".

Alle anlæg på felttegningerne blev optegnet med værktøjsknappen "polygon". I den tilhørende database "Anlæg" blev følgende kolonnefelter udfyldt: "T" med tegningsnummer, "Type" med typebetegnelse samt SVM med journalnummeret.

I tabellen "Felter" blev søgegrøfterne rentegnet med værktøjsknappen polygon. Her blev grøftnummer og journalnummer indtastet hhv. i kolonnerne "Felt" og "SVM" i den tilhørende database.

I rentegningen blev muldtykkelsen markeret med værktøjsknappen "symbol", en sort stjerne. I den forbindelse blev muldtykkelsen indskrevet i den tilhørende tabel.

I rentegningen blev undergrunden ligeledes markeret med værktøjsknappen "symbol", en gul trekant. I den forbindelse blev undergrundsbeskrivelserne indtastet.

Der blev lavet forespørgsler på hver enkelt anlægstype, som fremkom under rentegningen. I dette tilfælde var der 9 anlægstyper: "Stolpehul", "Grube", "Kogestensgrube", "Opfyld", "Lavning", "Recent", "Dræn", "Kabel" samt "Naturgastracé"

Derefter blev alle forespørgsler og tabeller med undtagelse af tabellerne "muld" og "undergrund" åbnet, således at der kunne udarbejdes et kortlayout, hvor de forskellige anlægstyper og søgegrøfter kunne angives med forskellige farver. Farvekodningen af de forskellige anlæg kan ses i de følgende bilag.

I et nyt arbejdsområde kaldet "SVM01160-1\_Grid.wor" blev der oprettet et gitter med 9 celler. på 80 meter x 80 meter. Herefter blev hvert gitter underopdelt i to, dvs. 80 meter x 40 meter. Hvert felt svarende til 80 meter x 40 meter fik et tegningsnummer, f.eks. T01. I dette tilfælde blev der givet fra T01 – T18.

De opdelte celler med tegninger blev printet ud som PDF i fast målestok 1:200 og gemt under "Z:\Arkæologi\Journal\01160 Søbjerggård\Viden".

Derefter blev der oprettet et nyt kortlayout hvor hele det rentegnede felt samt gitteret, en tematisk tegnforklaring, nordpil og målestok blev sat ind. Dette kortlayout blev også printet ud som PDF og gemt under "Z:\Arkæologi\Journal\01160 Søbjerggård\Viden".

Til sidst blev oversigtskortet samt de målfaste tegninger i 1:200 samlet til en PDF-fil kaldet "SVM01160-1\_Suppleringsbilag1" og gemt under "Z:\Arkæologi\Journal\01160 Søbjerggård\Viden".

**Vurdering og evt. fremtidige tiltag**

Der blev ved forundersøgelsen ved Søbjerggård fundet rester af en forhistorisk boplads med aktivitetsspor i form af stolpehuller og en gruber til madlavning, lertagning og affald. Keramikfund fra et af anlæggene (A183) daterer foreløbigt bopladsen til sen jernalder/vikingetid. Da fund af bopladsspor fra denne periode er meget sparsomt repræsenteret i området omkring Sorø, er det derfor meget vigtigt at få udgravet og analyseret de her fremkomne aktivitetsspor.

Der er inden for sagsarealet blevet udpeget to områder med større anlægskoncentrationer til videre arkæologisk undersøgelse, da dette formentlig vil kunne afklare arten, omfanget og dateringen af Søbjerggårdlokaliteten som helhed. De udpegede interesseområder fremgår af Kort 1 og Bilag 2:

**Interesseområde 1.**

Areal: 4031 kvm.

Randområde af boplads med adskillige stolpehuller, hvoraf nogle er temmelig dybe og med stolpespor. Højest sandsynligt kan der findes rester af mindst ét jernalderhus her. I det afsatte område findes desuden en stor mængde kogestens- affalds- og lertagningsgruber med knogler og keramik. Keramikfundene tyder på, at anlægssporene i dette område skal dateres til sen jernalder. En udgravning af dette område har til formål at afklare omfanget, arten og dateringen af de registrerede anlægsspor samt deres relation til anlægssporene på interesseområde 2.

**Interesseområde 2.**

Areal: 2602 kvm.

Dette mindre område rummer både stolpehuller, lertagningsgruber og et stort antal kogestengruber. En samling af kogestensgruber ligger på række og indeholder både keramik, brændt materiale og knogler. Det drejer sig formentlig om et arbejds- og aktivitetsområde tilknyttet den boplads, som anlægssporene på interesseområde 1 må stamme fra. .

En udgravning af dette område vil tjene til en afklaring af anlægssporenes datering og karakter og dermed til deres tilknytning til det ovenfor nævnte bopladsområde.

Interesseområde 1 og 2 er sandsynligvis en del af et større bopladsområde, der strækker sig op ad bakken mod øst ved Søbjerggård. Lokalitetens omfang, art og datering kan imidlertid kun afklares ved en arkæologisk undersøgelse af begge områder.

Da begge områder rummer bevaret knoglemateriale, og dermed formentlig har gode bevaringsforhold for makrofossiler og organisk materiale, er der mulighed for indsamling af naturvidenskabeligt prøvemateriale, der kan give os mere viden om lokalitetens karakter, økonomi og sammenhæng med øvrige bopladser i området. Da bopladsspor fra den sene jernalder er sjældne i Sorøområdet, vil udgravningerne ved Søbjerggård dermed kunne bidrage ganske væsentligt til belysningen af den forhistoriske bebyggelsesudvikling og -udbredelse i dette område.

Topografisk er der endvidere stor mulighed for, at bakketoppen umiddelbart øst for sagsarealet indeholder forhistoriske aktivitetsspor, der kan sammenkædes med nærværende 2 interesseområder. Det er derfor vigtigt, at der bliver foretaget tilsvarende arkæologiske forundersøgelser ved eventuelt kommende jordarbejder i dette område.

Sorø d. [Dobbeltklik = dato (opdateres ikke)]

Klaus Sidenius hvid

## Anlægsliste

| A-nr. | T-nr. | Snit   | Type           | Fyld  |
|-------|-------|--|----------------|---|
| 01    | 01    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk sortgrå sandet muld.   |
| 02    | 01    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun sandet ler.  |
| 03    | 01    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå sandet ler med trækulsnistre.                |
| 04    | 01    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå sandet og let leret ler med trækulsnistre.   |
| 05    | 01    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå sandet ler med trækulsnistre.                |
| 08    | 02    | N-S. Diam. 290 cm, dybde 50 cm.                | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet ler med brændte sten og trækulsnistre.            |
| 07    | 02    | N-S. Diam. 125 cm, dybde 40 cm.                | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun homogent sandet ler.                                     |
| 12    | 02    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: mørk brungrå sandet ler med trækulsnistre.                            |
| 15    | 02    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: Mørk brungrå sandet ler med trækulsnistre.                            |
| 16    | 02    | N-S. Diam. 330 cm, dybde 80 cm.                | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun sandet ler med meget trækul og samt brændte sten.        |
| 22    | 03    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: Mørk brungrå sandet ler med trækulsnistre.                            |
| 27    | 05    | ikke snittet da den blev oversvømmet med vand. | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med meget trækul og brændte sten.         |
| 28    | 05    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med meget trækul og brændte sten.         |
| 29    | 05    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med meget trækul og brændte sten.         |
| 32    | 05    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: Mørk brungrå let leret sand.  |
| 33    | 05    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Mørk brungrå let leret sand med trækulsnistre og få brændte sten.           |
| 39    | 06    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort let leret sand med trækulsnistre og brændte sten.        |
| 40    | 06    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort let leret sand med trækulsnistre og brændte sten.        |
| 47    | 07    |  | Kogestensgrube | Mørk brungrå let leret sand med trækulsnistre og brændte sten.              |
| 48    | 07    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten. |
| 49    | 07    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten. |
| 51    | 07    | Ikke snittet                                   | Kogestensgrube | Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten.       |
| 52    | 07    | Ikke snittet                                   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun sandet let leret muld                                    |

| A-nr. | T-nr. | Snit   | Type           | Fyld   |
|-------|-------|--|----------------|--|
|       |       |  |                | med en del mindre sten.  |
| 56    | 09    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet let leret muld med trækul og brændte sten.   |
| 57    | 09    | N-S. Diam. 33 cm, dybde 28 cm. Lige sider.                 | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med enkelte trækulsnistre.  |
| 59    | 09    | ikke snittet   | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten.  |
| 60    | 09    | N-S. Diam. 50 cm, dybde 18 cm. Sider og bund afrundede.    | Kogestensgrube | Mørk gråsort sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten. Derudover keramikstumper (kunne ikke gemmes).                                |
| 61    | 09    | N-S. Diam. 60 cm, dybde ca. 5 cm. Sider og bund afrundede. | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten.  |
| 64    | 09    | N-S. Diam. 55cm, dybde ca. 5 cm. Afrundede sider og bund   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten.  |
| 65    | 09    | N-S. Diam. 62 cm, dybde ca. 5 cm. Afrundede sider og bund. | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet let leret muld med trækulsnistre og brændte sten.  |
| 71    | 09    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Mørk gråsort sandet let leret muld med trækul og brændte sten.   |
| 75    | 10    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og få brændte sten.   |
| 81    | 10    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun sandet let leret muld med enkelte trækulsnistre   |
| 82    | 10    | ikke snittet   | Grube          | Fyld: mørk brungrå sandet let leret muld spættet med UG.   |
| 84    | 10    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og få brændte sten.   |
| 86    | 10    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå sandet let leret muld med trækulsnistre og få brændte sten.   |
| 87    | 11    | N-S. Diam. 47 cm.  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråsort sandet let leret muld med trækul og brændte sten.   |
| 106   | 11    | N-S. Diam. 36 cm.  | Stolpehul      | Fyld: mørk brungrå homogen let sandet ler. SH skåret af tdc-kabel.   |
| 90    | 11    | N-S. Diam. 75 cm, dybde 48 cm. Lige sider og flad bund     | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.   |
| 91    | 11    | N-S. Diam. 50, dybde 40 cm. Sider og bund lige.            | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG. Derudover et stolpespor med en del trækul og lidt mørkere i fylden. |

| A-nr. | T-nr. | Snit  | Type           | Fyld  |
|-------|-------|---|----------------|---|
| 92    | 11    | N-S. Diam. 27 cm, dybde 18 cm. Skrå sider og afrundet bund. | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.                |
| 93    | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre.  |
| 94    | 11    | N-S. diam. 60 cm. dybde ca. 5 cm.                           | Stolpehul      | Fyld: mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt stumper af brændt ler.       |
| 95    | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Bund af KG.Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre.                                     |
| 96    | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Bund af KG. Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre.                              |
| 97    | 11    | N-S. Diam. 106 cm, dybde 24 cm. Lige sider og flad bund     | Stolpehul      | Den sydlige del af anlægget er et stenspor. Fyld: Mørk brungrå let sandet ler spættet med UG. |
| 101   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 102   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 103   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 104   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 105   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 107   | 11    | N-S. Diam. 38 cm, dybde 19 cm. Skrå sider , afrundet bund.  | Stolpehul      | Mørk brungrå let sandet ler spættet med UG.   |
| 108   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 112   | 11    | N-S. Diam. 33 cm, dybde 11 cm. Sider skrå og bund afrundet. | Stolpehul      | Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.                      |
| 115   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 116   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 118   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 119   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 122   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 121   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |
| 120   | 11    | Ikke snittet  | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                        |

| A-nr. | T-nr. | Snit   | Type           | Fyld  |
|-------|-------|--|----------------|---|
| 123   | 11    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten.                      |
| 124   | 13    | Ikke snittet   | Grube          |   |
| 125   | 13    | N-S. diam. 22 cm, dybde 10 cm. Afrundede sider                     | Stolpehul      | Mørk brungrå spættet med undergrund og enkelte trækulsnistre, leret let sandet              |
| 126   | 13    | Ikke snittet   | Grube          |   |
| 128   | 13    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 131   | 13    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 134   | 13    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 135   | 13    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 138   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 142   | 14    | N-S. Diam. 40 cm, dybde 10 cm. Sider skrå og bund afrundet.        | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.              |
| 149   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 150   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 151   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 141   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 143   | 14    | NØ-SV. Diam. 98 cm, dybde ca. 50 cm. Sider lige og bund afrundet.  | Grube          | Lertagningsgrube. Fyld: gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre og plettet med UG. |
| 144   | 14    | NØ-SV. Diam. 100 cm, dybde ca. 50 cm. Sider lige og bund afrundet. | Grube          | Lertagningsgrube. Fyld: gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre og plettet med UG. |
| 147   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 153   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre                                 |
| 160   | 14    | N-S. Diam. 31 cm, dybde 8 cm. Skrå sider og afrundet bund.         | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.              |
| 155   | 14    | N-S. Diam. 30 cm, dybde 11 cm. Sider skrå og bund afrundet.        | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre og spættet med UG.              |
| 156   | 14    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre.   |
| 161   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med   |

| A-nr. | T-nr. | Snit   | Type           | Fyld  |
|-------|-------|--|----------------|---|
|       |       |  |                | enkelte trækulsnistre   |
| 159   | 14    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre   |
| 157   | 14    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre.  |
| 158   | 14    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre   |
| 165   | 16    | Ikke snittet   | Grube          | Bund af grube. Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre  |
| 166   | 16    | Ikke snittet   | Grube          | Bund af grube. Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre  |
| 172   | 16    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt enkelte sten   |
| 170   | 16    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre   |
| 173   | 16    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt enkelte sten   |
| 171   | 15    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre og brændte sten   |
| 169   | 16    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten   |
| 174   | 16    | N-S. Diam. 24 cm, dybde 10 cm. Sider skrå og bunden afrundet.    | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt spættet med UG.  |
| 175   | 16    | N-S. Diam. 14 cm, dybde 6 cm. Sider skrå og bunden afrundet      | Stolpehul      | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt spættet med UG.  |
| 176   | 16    | N-S. Diam. 30 cm, dybde 16 cm. Sider skrå og bunden afrundet.    | Stolpehul      | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt spættet med UG.  |
| 177   | 17    | N-S. Diam. 36 cm, dybde 18 cm. Sider skrå og bunden flad.        | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt spættet med UG.  |
| 178   | 17    | N-S. Diam. 32 cm, dybde 21 cm. Sider skrå og bunden afrundet.    | Stolpehul      | Fyld: Mørk brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnistre samt spættet med UG.  |
| 179   | 17    | Ikke snittet   | Grube          | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med enkelte trækulsnistre   |
| 181   | 17    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Bund af KG.   |
| 182   | 17    | Ikke snittet   | Kogestensgrube | Fyld: Mørk gråbrun let sandet ler med trækulsnistre samt brændte sten   |
| 183   | 17    | Blev hurtigt snittet og delvist tømt. Diam. 200 cm. Dybde 30 cm. | Kogestensgrube | Fyld: Mørk sortgrå let sandet ler med en del trækul samt ildskørnede sten. Midt i anlægget lå en meget stor sten (se evt. fotos). |

## Fundliste

| X-nr. | A-nr.L  | Beskrivelse                  |
|-------|---------|------------------------------|
| 01    | Løsfund | Flintskraber                 |
| 02    | A61     | Randskår, sideskår, bundskår |
| 03    | A183    | Div. side- og randskår       |
| 04    | A183    | Knogle (fra ko?)             |

## Fotoliste

| Film nr | Opt | Tekst  | Fot | Dato       |
|---------|-----|--|-----|------------|
| 01160D  | 1   | Grøft 10. Oversigt over udvidelse samt Klaus der beskriver anlæggene. Set fra S.   | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 2   | Grøft 10. Oversigt over udvidelse samt Klaus der beskriver anlæggene. Set fra S.   | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 3   | Grøft 10. Oversigt over udvidelse med kogestensgruberne på række. Set fra S.   | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 4   | Udsigt over søen fra udvidelsen i grøft 10. Set fra N.   | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 5   | Klaus graver kogestensgruber i udvidelsen i grøft 10. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 6   | A61 hvori der blev fundet keramik. Set fra V.  | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 7   | A61 hvori der blev fundet keramik. Set fra V.  | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 8   | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 9   | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 10  | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 11  | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Set fra S.                             | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 12  | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Klaus arm som "måleobjekt". Set fra S. | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D  | 13  | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Klaus arm som "måleobjekt". Set fra S. | MLB | 20-12-2007 |

## Optagelsesoversigt t rapport

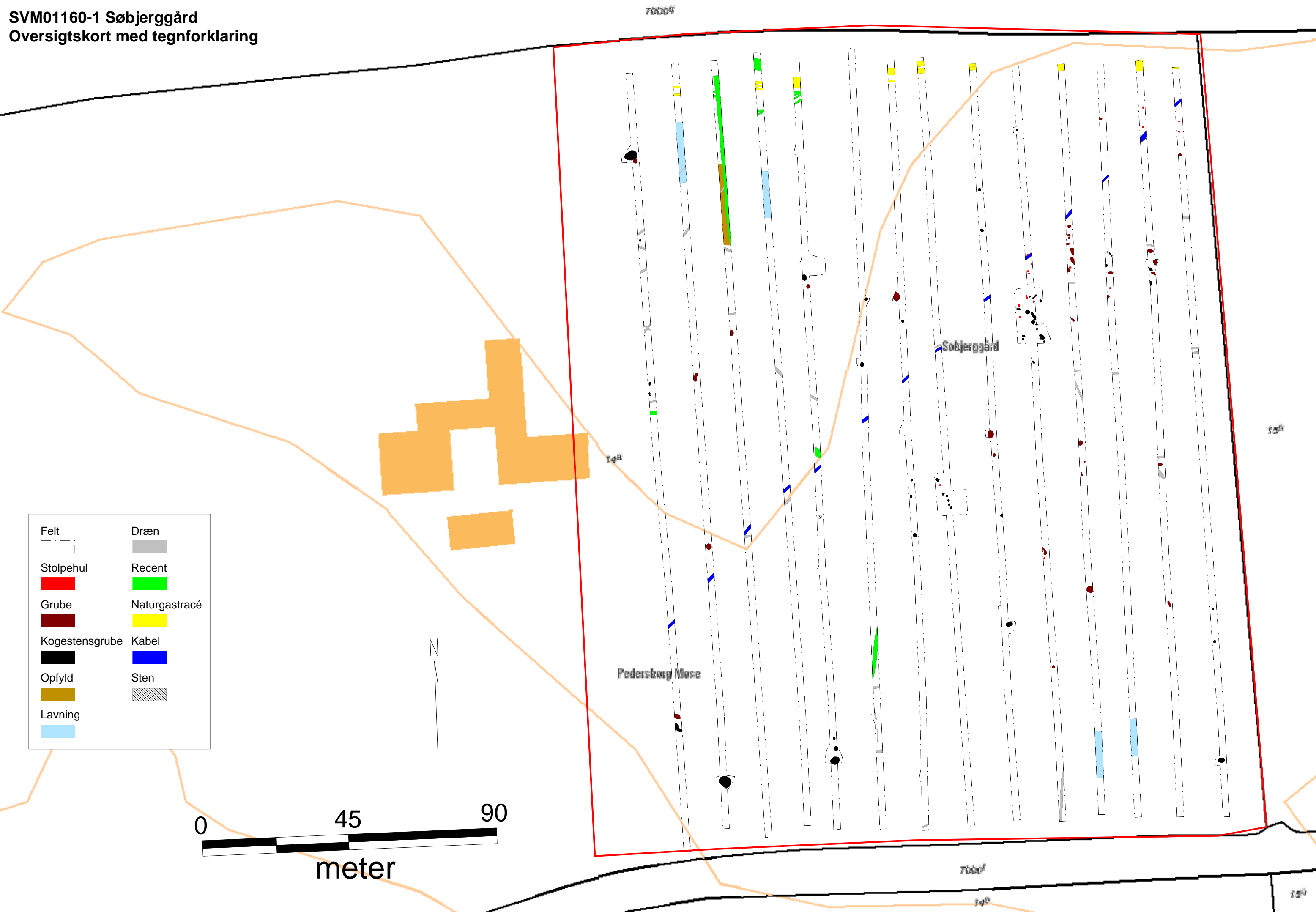
| Film nr | Opt | Type    | Tekst  | Fot | Dato       |
|---------|-----|---------|--|-----|------------|
| 01160D  | 1   | Digital | Grøft 10. Oversigt over udvidelse samt Klaus der beskriver anlæggene. Set fra S. | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 2   | Digital | Grøft 10. Oversigt over udvidelse samt Klaus der beskriver anlæggene. Set fra S. | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 3   | Digital | Grøft 10. Oversigt over udvidelse med kogestensgruberne på række. Set fra S.     | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 4   | Digital | Udsigt over søen fra udvidelsen i grøft 10. Set fra N.                           | MLB | 19-12-2007 |
| 01160D  | 5   | Digital | Klaus graver kogestensgruber i udvidelsen i grøft 10. Set fra S.                 | MLB | 20-12-     |

| Optagelsesoversigt t_rapport |     |         |  |     |            |
|------------------------------|-----|---------|--|-----|------------|
| Film nr                      | Opt | Type    | Tekst  | Fot | Dato       |
|                              |     |         |  |     | 2007       |
| 01160D                       | 6   | Digital | A61 hvori der blev fundet keramik. Set fra V.  | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 7   | Digital | A61 hvori der blev fundet keramik. Set fra V.  | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 8   | Digital | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 9   | Digital | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 10  | Digital | A183. Oversigtsbillede af kogestensgrube. Set fra S.   | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 11  | Digital | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Set fra S.                             | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 12  | Digital | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Klaus arm som "måleobjekt". Set fra S. | MLB | 20-12-2007 |
| 01160D                       | 13  | Digital | A183 KG. Stor sten i KG. Lå der naturligt før KG blev anlagt. Ikke så godt billede, da det var halvmørkt. Klaus arm som "måleobjekt". Set fra S. | MLB | 20-12-2007 |

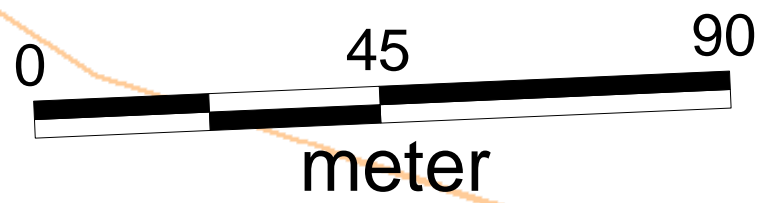
### Tegningsliste

| T-nr. | Beskrivelse        | Målestok | Initialer |
|-------|--------------------|----------|-----------|
| 01    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 02    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 03    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 04    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 05    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 06    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 07    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 08    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 09    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 10    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 11    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 12    | Anlægsbeskrivelser | -        | MLB/KSH   |
| 13    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 14    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 15    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 16    | Flade              | 1:100    | KSH       |
| 17    | Flade              | 1:100    | MLB       |
| 18    | Anlægsbeskrivelser | -        | MLB/KSH   |
| 19    | Anlægsbeskrivelser | -        | MLB/KSH   |

SVM01160-1 Søbjerggård  
Oversigtskort med tegnforklaring

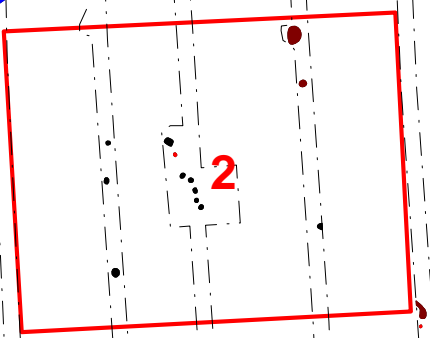


|                |               |
|----------------|---------------|
| Felt           | Dræn          |
| Stolpehul      | Recent        |
| Grube          | Naturgastracé |
| Kogestensgrube | Kabel         |
| Opfyld         | Sten          |
| Lavning        |               |

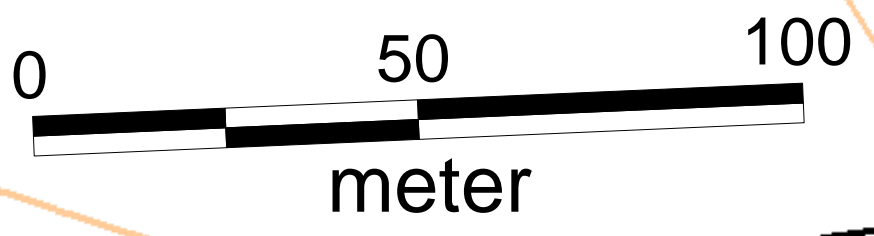


7000#

|                 |  |
|-----------------|--|
| Felt            |  |
| Interesseområde |  |
| Stolpehul       |  |
| Grube           |  |
| Kogestensgrube  |  |
| Opfyld          |  |
| Lavning         |  |
| Dræn            |  |
| Recent          |  |
| Naturgastracé   |  |
| TDC-kabel       |  |
| Sten            |  |



Pedersborg Mose



50

100

meter

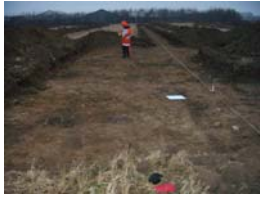
7000#

140

150



01160D01.JPG



01160D02.JPG



01160D03.JPG



01160D04.JPG



01160D05.JPG



01160D06.JPG



01160D07.JPG



01160D08.JPG



01160D09.JPG



01160D10.JPG



01160D11.JPG



01160D12.JPG



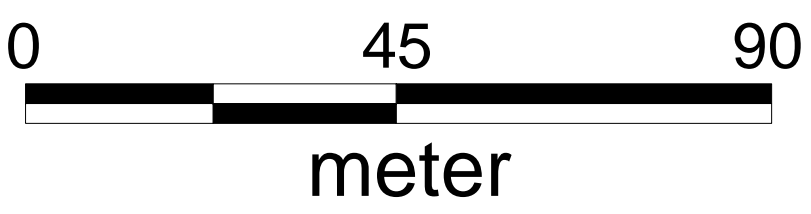
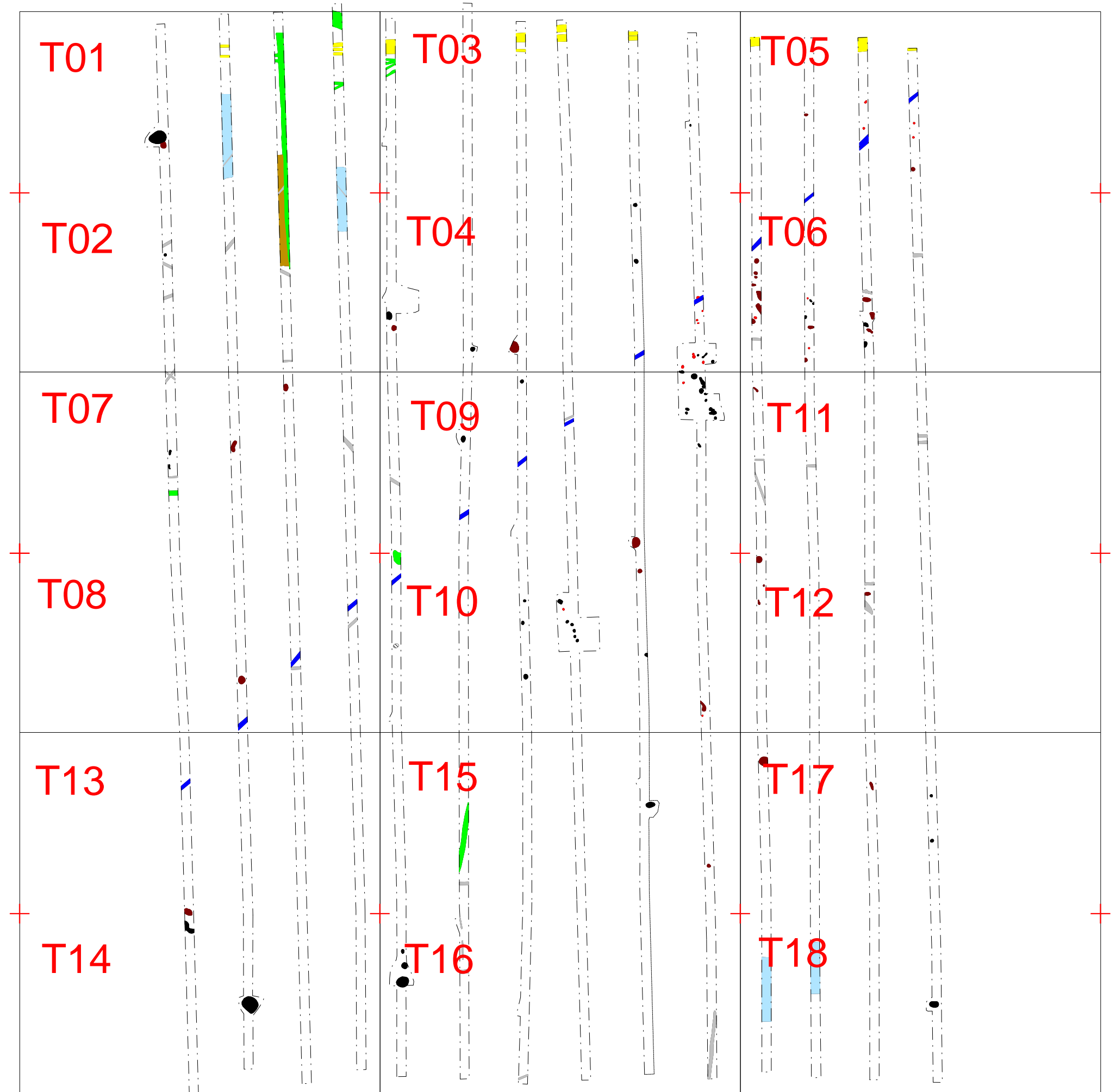
01160D13.JPG





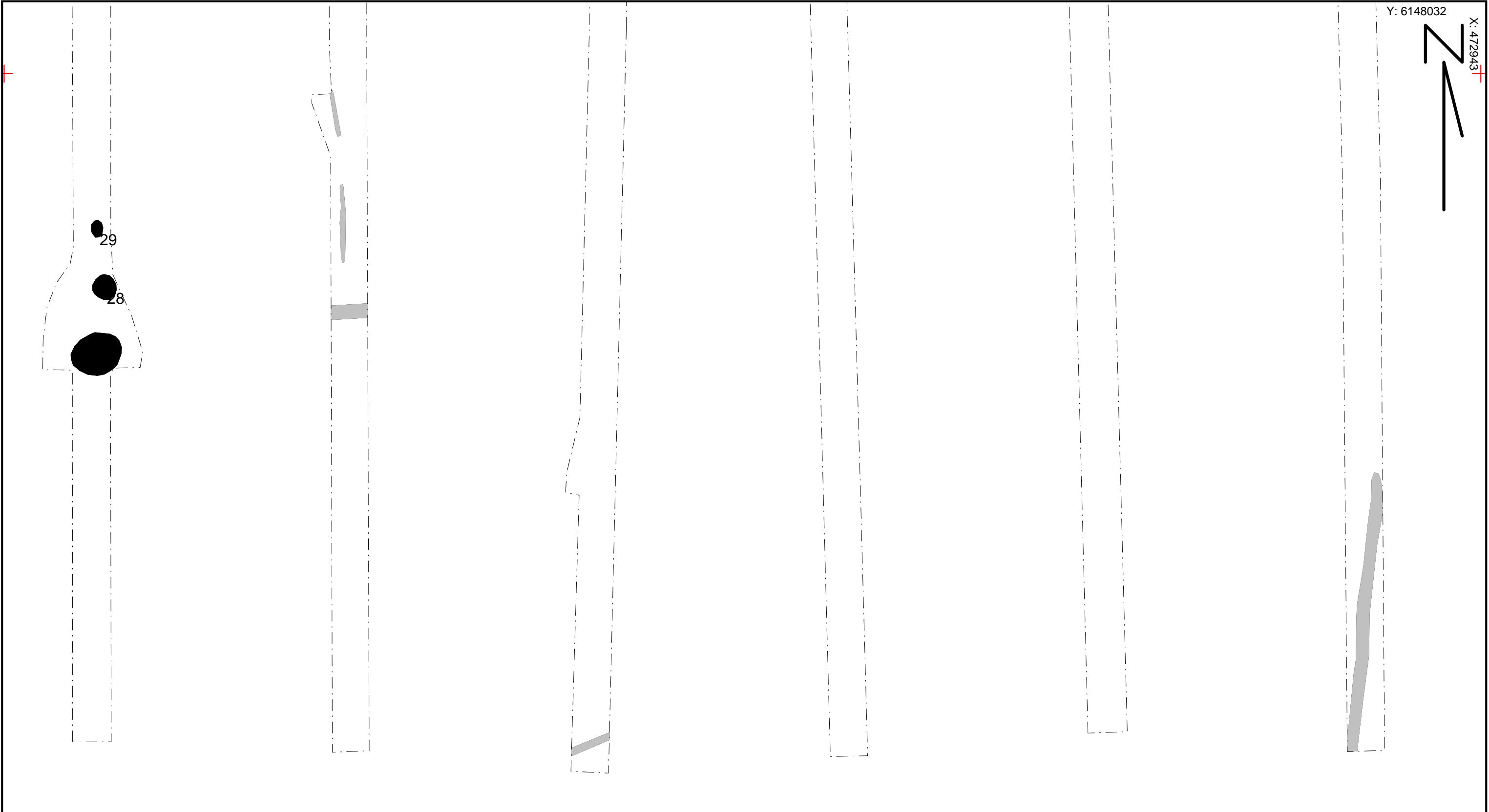
SVM01160-1 Søbjerggård  
Oversigtskort med gitter og tegnforklaring

|                |               |
|----------------|---------------|
| Felt           | Dræn          |
| Stolpehul      | Recent        |
| Grube          | Naturgastracé |
| Kogestensgrube | Kabel         |
| Opfyld         | Sten          |
| Lavning        |               |



Y: 6148032

X: 472943



X: 472862

Y: 6147978



|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T16</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:39:45                                   | Init.: MLB        |  |

Y: 6148074

X: 472943

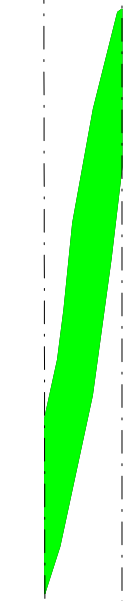


125

126

X: 472862

Y: 6148020



**Sydvestsjællands Museum**  
**Arkæologisk Afd.**

Storegade 17, 4180 Sorø  
Tlf. 57834063 Fax.



**Søbjerggård**  
**T15**

J.Nr. 01160-1  
Målforhold: 1:200

Dato: 09.01.2008 / 14:38:01

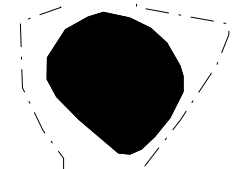
Init.: MLB

Y: 6148031

X: 472863



02



X: 472782

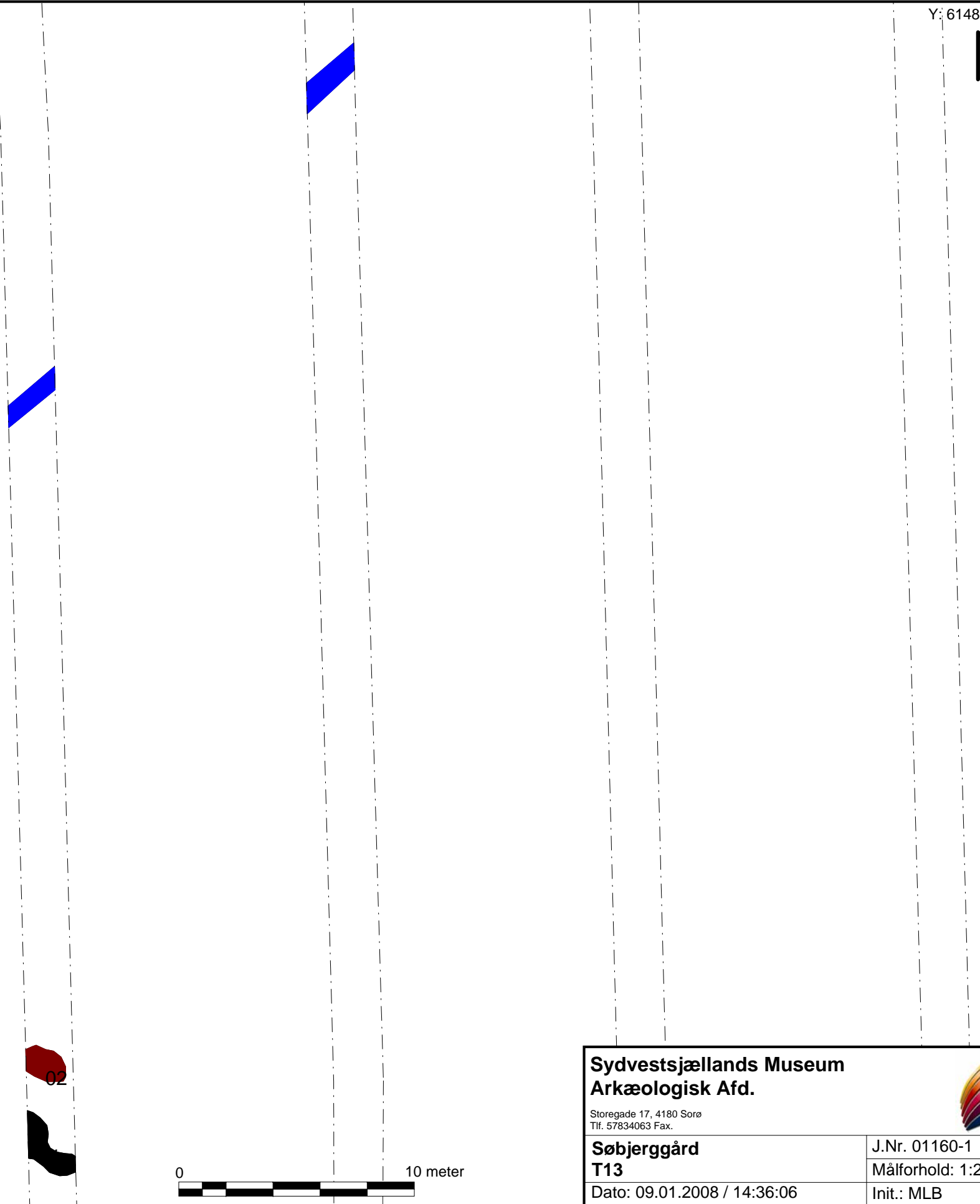
Y: 6147977



|   |                    |  |
|---|--------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                    |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                    |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1      |  |
| <b>T14</b>  | Målforshold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:37:22                                   | Init.: MLB         |  |

Y: 6148074

X: 472863



0 10 meter

X: 472782

Y: 6148020

|   |                    |  |
|---|--------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                    |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                    |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1      |  |
| <b>T13</b>  | Målforshold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:36:06                                   | Init.: MLB         |  |

Y: 6148117

X: 473023



135



134



131



166



X: 472942

Y: 6148063



|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b>                                |                   |  |
| <b>Arkæologisk Afd.</b>                                       |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T12</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:35:12                                   | Init.: MLB        |  |

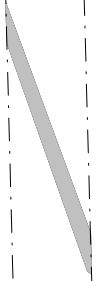
Y: 6148153

X: 473023



161

138



135



X: 472942

Y: 6148098



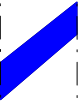
|   |                    |  |
|---|--------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                    |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                    |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1      |  |
| <b>T11</b>  | Målforshold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:34:19                                   | Init.: MLB         |  |

Y: 6148116

X: 472943



+



X: 472862

Y: 6148062

- 49
- 48
- 47

56

57

59

60

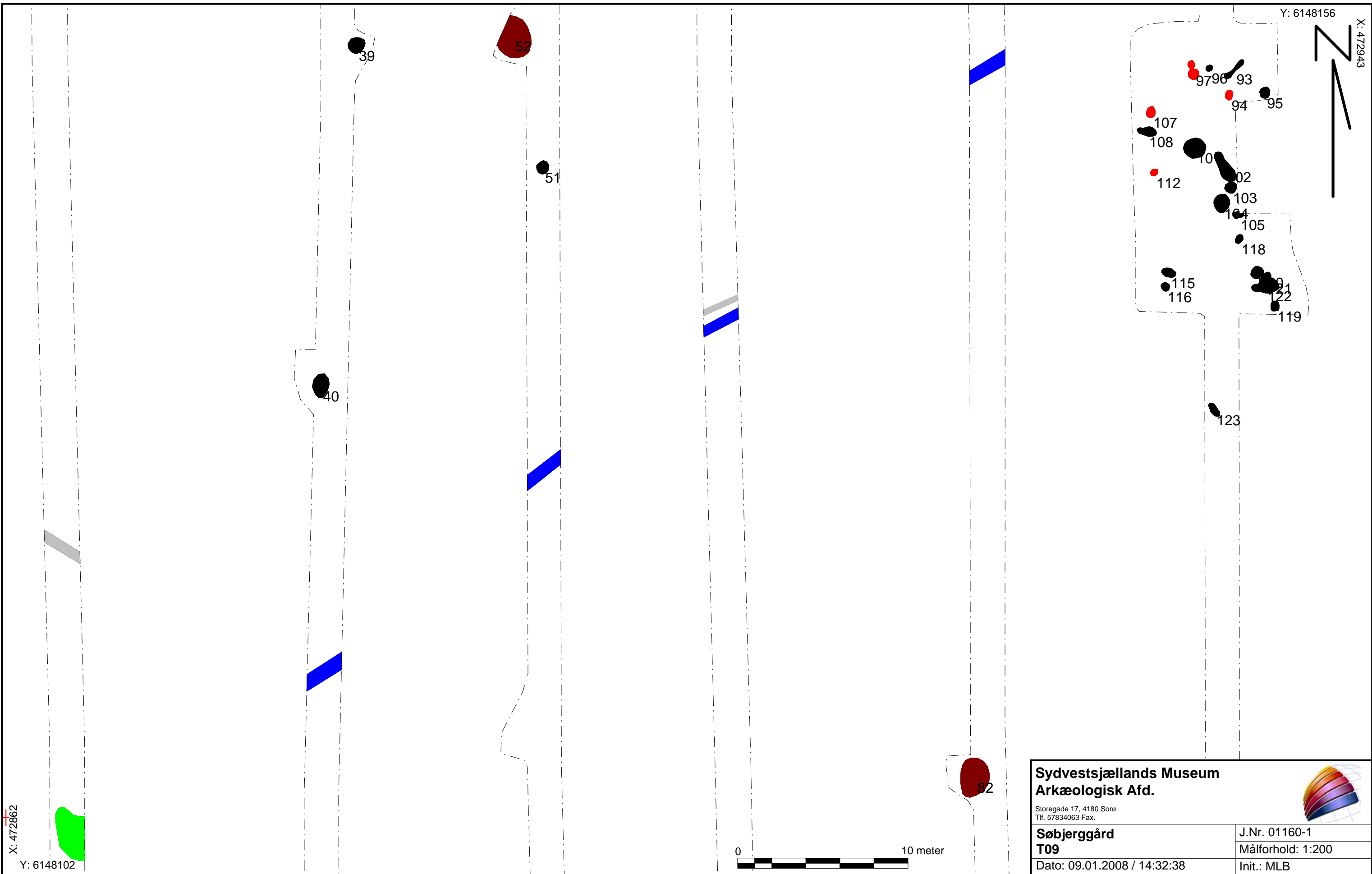
61

64

65



|   |                    |  |
|---|--------------------|--|
| <b>Sydvestsjælland's Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>    |                    |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                    |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1      |  |
| <b>T10</b>  | Målforshold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:33:25                                   | Init.: MLB         |  |



X: 472862

Y: 6148102

Y: 6148156

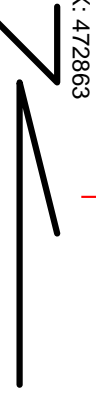
X: 472943

0 10 meter

|  |                                    |  |
|--|------------------------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>              |                                    |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>         Tlf. 57834063 Fax.</small> |                                    |  |
| <b>Søbjerggård</b><br><b>T09</b>                                       | J.Nr. 01160-1<br>Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:32:38  | Init.: MLB                         |  |

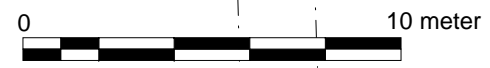
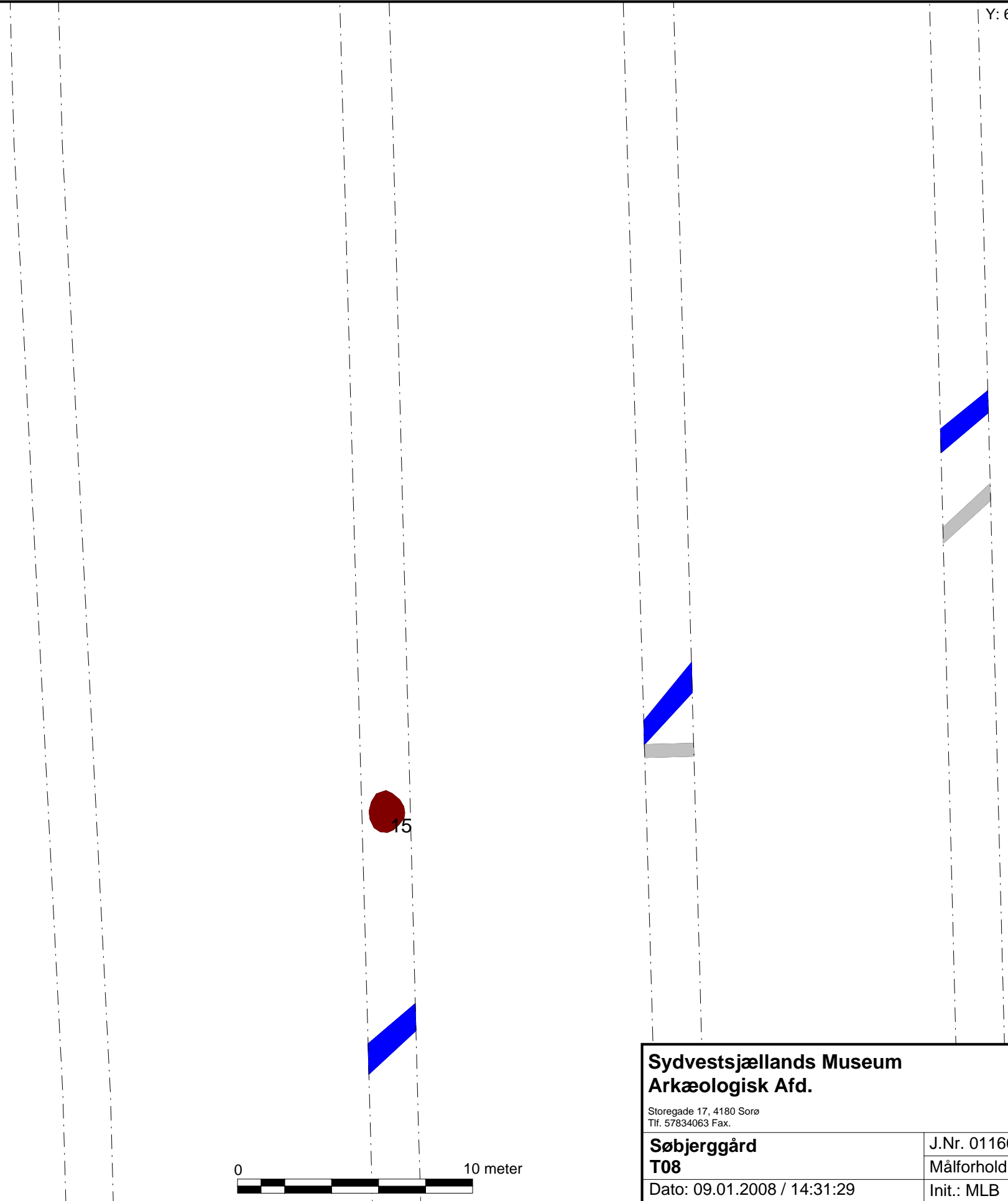
Y: 6148115


X: 472863



X: 472782

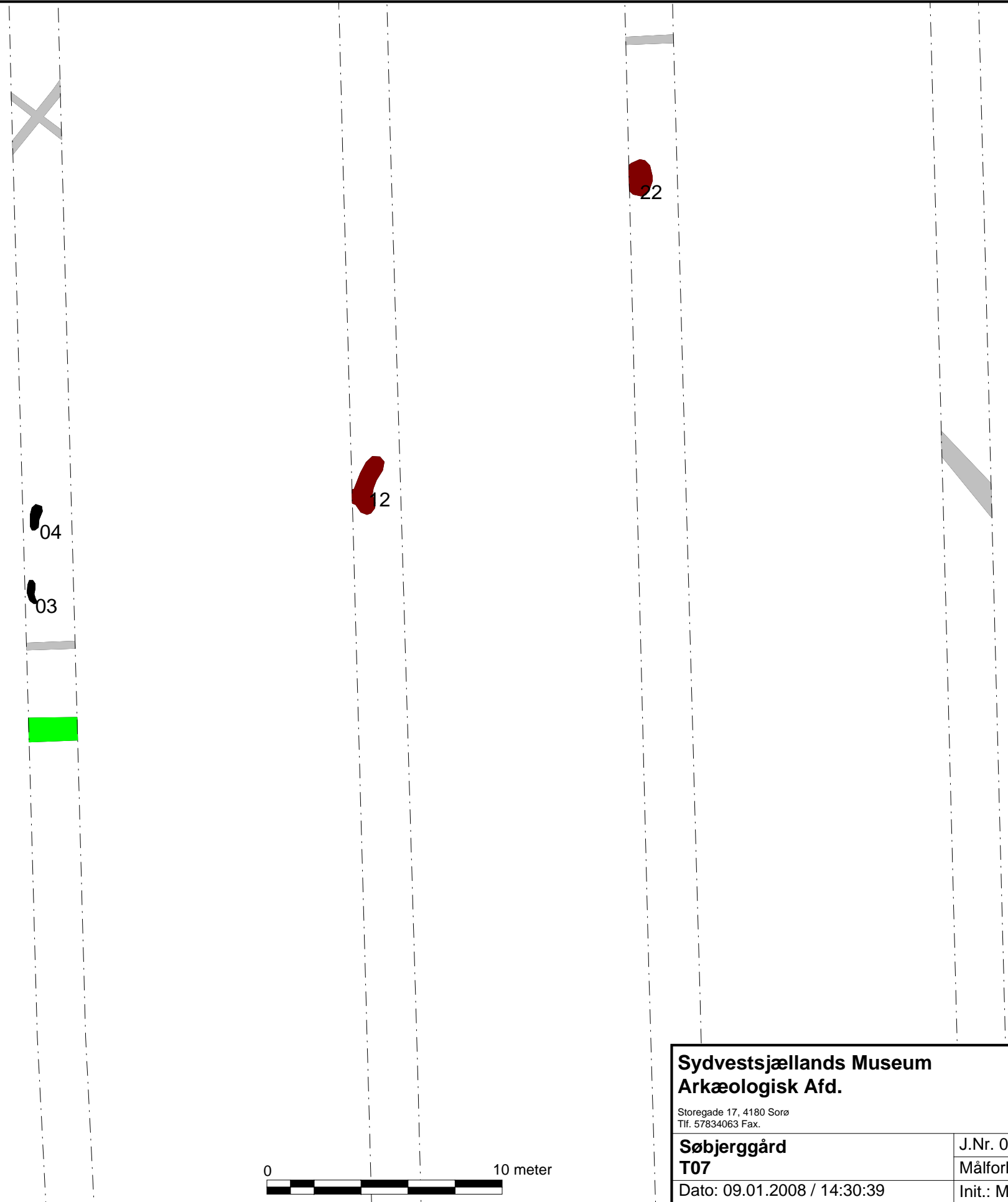
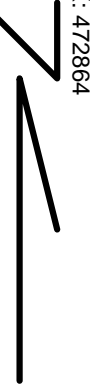
Y: 6148061



|   |                                     |   |
|---|-------------------------------------|---|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b><br><small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/> Tlf. 57834063 Fax.</small> |                                     |  |
| <b>Søbjerggård</b><br><b>T08</b>  | J.Nr. 01160-1<br>Målforshold: 1:200 |   |
| Dato: 09.01.2008 / 14:31:29   |                                     | Init.: MLB  |

Y: 6148153

X: 472864



X: 472783

Y: 6148099



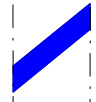
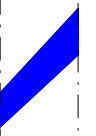
|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T07</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:30:39                                   | Init.: MLB        |  |

Y: 6148194

X: 473023



179



151

150  
149

147

144

143

142  
141



155  
156  
157

158

159

160

161



173



171

170

169

172

X: 472942

Y: 614814038



|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T06</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:29:51                                   | Init.: MLB        |  |

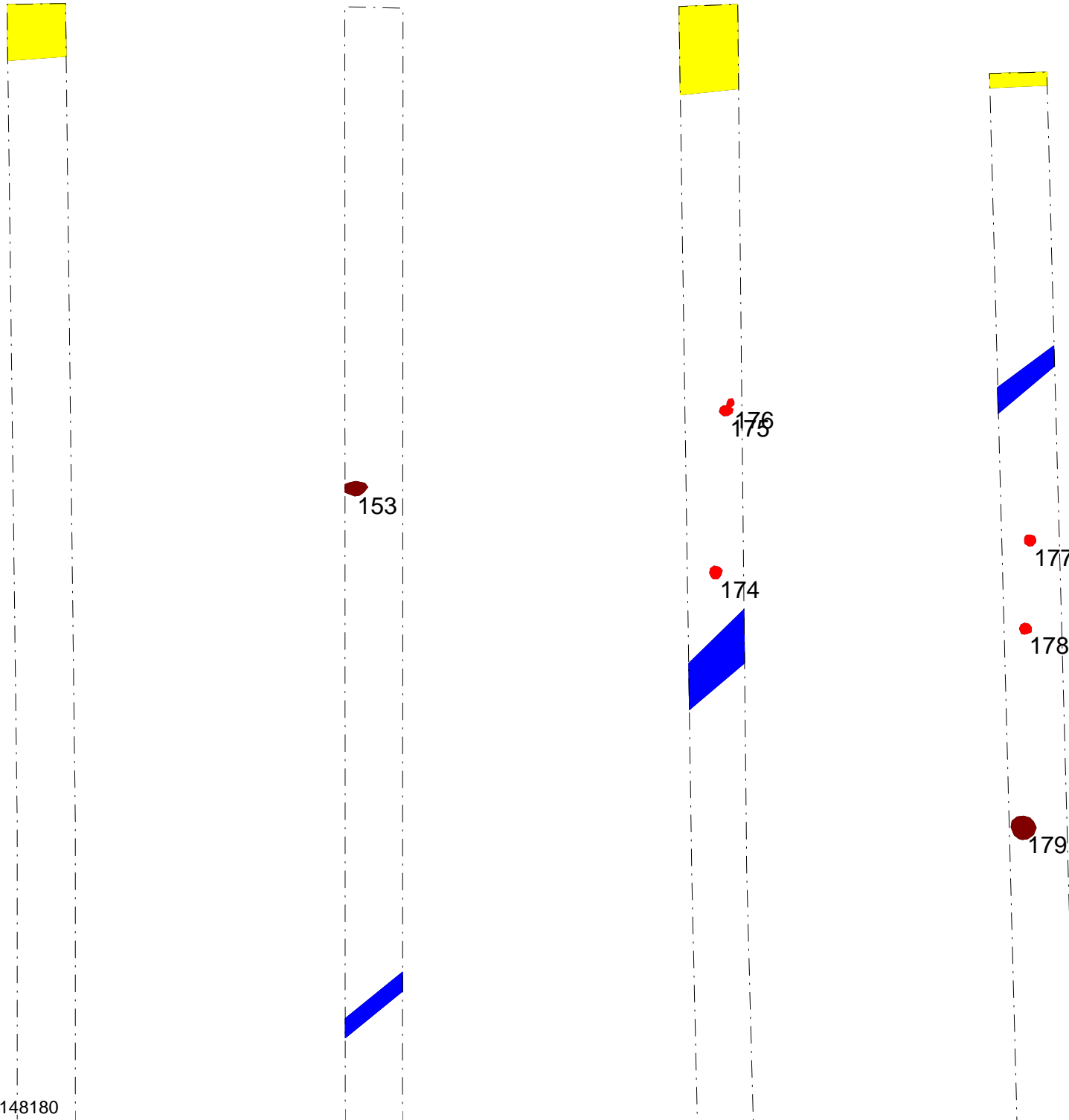
Y: 6148234

X: 473023



X: 472942

Y: 6148180



176

153

174

177

178

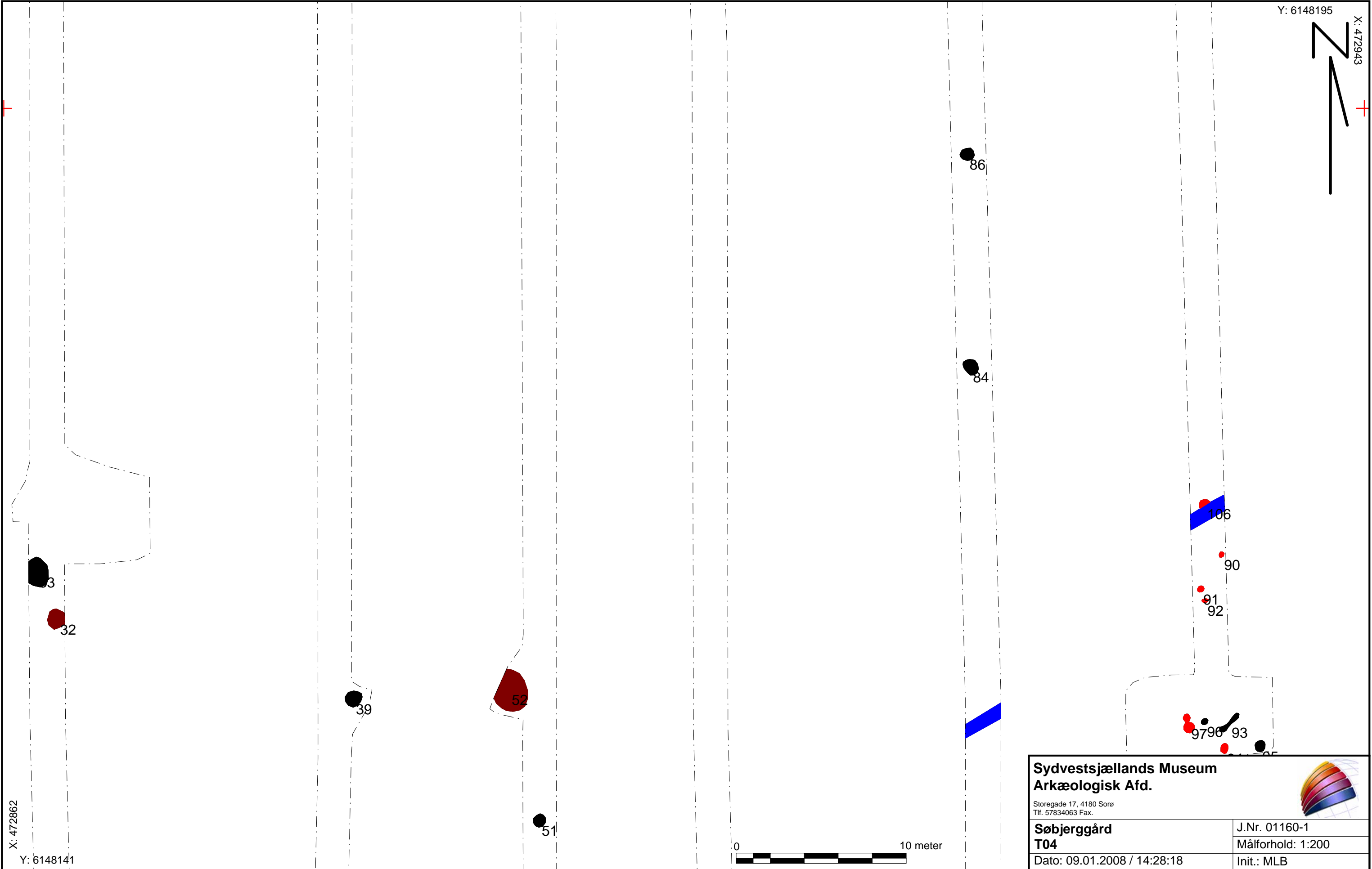
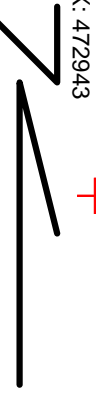
179



|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b>                                |                   |  |
| <b>Arkæologisk Afd.</b>                                       |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T05</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:29:03                                   | Init.: MLB        |  |

Y: 6148195

X: 472943



X: 472862

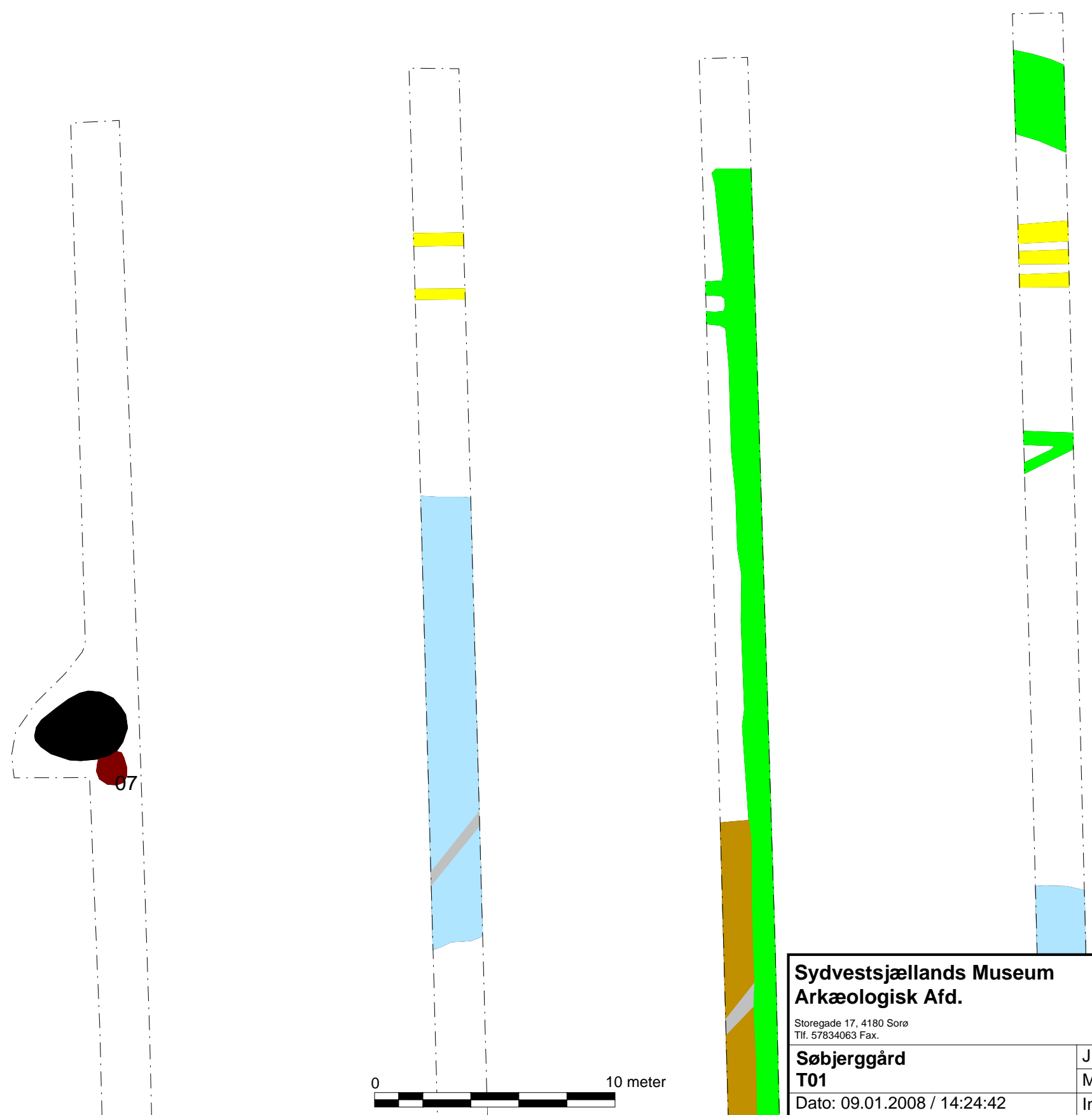
Y: 6148141



|   |               |                   |
|---|---------------|-------------------|
| <b>Sydvestsjælland's Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>    |               |                   |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |               |                   |
| <b>Søbjerggård</b><br><b>T04</b>                              | J.Nr. 01160-1 | Målforhold: 1:200 |
| Dato: 09.01.2008 / 14:28:18                                   | Init.: MLB    |                   |

Y: 6148236

X: 472863



X: 472782

Y: 6148181

**Sydvestsjællands Museum**  
**Arkæologisk Afd.**

Storegade 17, 4180 Sorø  
 Tlf. 57834063 Fax.



**Søbjerggård**  
**T01**

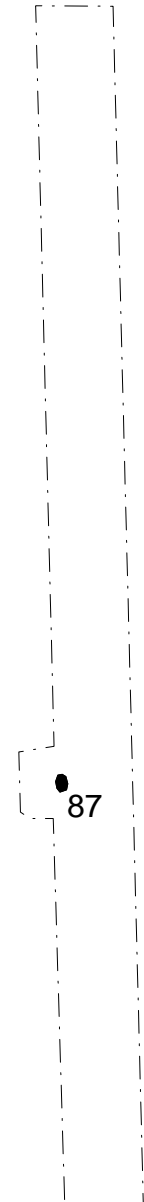
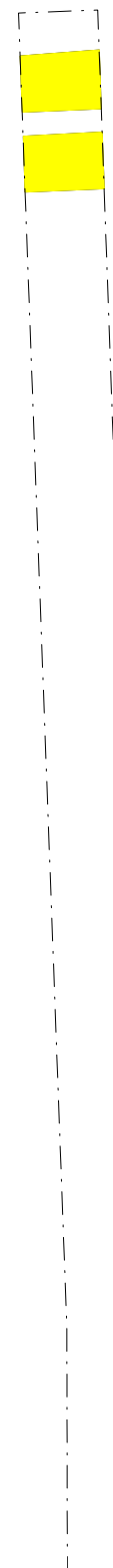
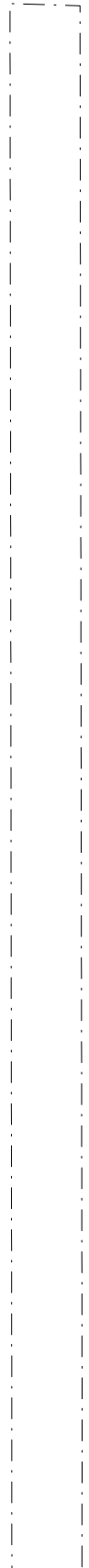
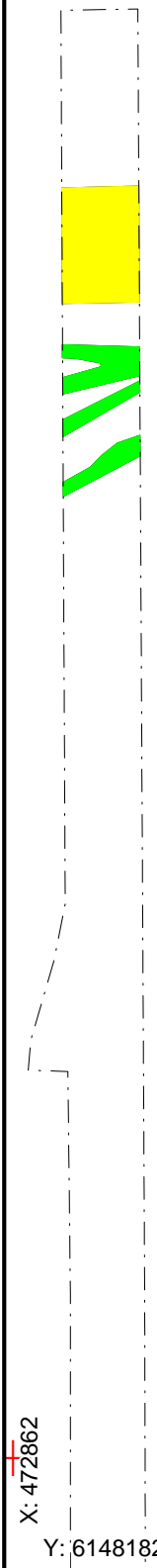
J.Nr. 01160-1  
 Målforshold: 1:200

Dato: 09.01.2008 / 14:24:42

Init.: MLB

Y: 6148237

X: 472943



87

X: 472862

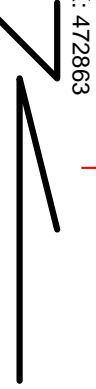
Y: 6148182



|   |                   |  |
|---|-------------------|--|
| <b>Sydvestsjælland Museum</b>                                 |                   |  |
| <b>Arkæologisk Afd.</b>                                       |                   |  |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |                   |  |
| <b>Søbjerggård</b>  | J.Nr. 01160-1     |  |
| <b>T03</b>  | Målforhold: 1:200 |  |
| Dato: 09.01.2008 / 14:27:33                                   | Init.: MLB        |  |

Y: 6148194

X: 472863



X: 472782

Y: 6148140

05

22



|   |               |                   |
|---|---------------|-------------------|
| <b>Sydvestsjællands Museum</b><br><b>Arkæologisk Afd.</b>     |               |                   |
| <small>Storegade 17, 4180 Sorø<br/>Tlf. 57834063 Fax.</small> |               |                   |
| <b>Søbjerggård</b><br><b>T02</b>                              | J.Nr. 01160-1 | Målforhold: 1:200 |
| Dato: 09.01.2008 / 14:25:40                                   | Init.: MLB    |                   |

